

vitéz Kiss Gábor:

CSENDŐRÖK AZ EMIGRÁCIÓBAN

Kedves Bajtársak, Testvérek!

Hiszem, hogy megengeditek ezt a megszólítást, hisz valamikor régen én is a Ti cipőitekben jártam, s hasonlóan Hozzátok szolgáltam országunk és népünk közbiztonságát.

Több mint egy fél évszázad telt el azóta, s ma, mikor itt elöttetek állok Isten irányította sorsomnak köszönöm, hogy ezt megérhettem.

Amit mondani fogok, nem kalandos, élménydús vagy éppen mulattató, de a magyar rendvédelem történelmének ez az elhallgatott szakasza is igazságot követel, meghamisítója hitszegést követ el.

Bevezető vitám az "emigráció" vagy "emigráns" kifejezéssel van. A meghatározás ez: "*hazájukat politikai okokból önként elhagyó és önkéntes száműzetést választó személyek*". Az 1945-ben szolgáló magyar királyi csendőrökre ez a definíció nem vonatkoztatható. A hazájuk határát átlépő csendőrök szolgálati kötelességben parancsra cselekedtek, és soha nem választották az önkéntes száműzetést.

A csendőrség sorsát illetőleg a háború vége drasztikus változásokat hozott. Egy tolvonással feloszlatták a testületet, tagjait kollektív alapon háborús bűnösnek nyilvánították és az elérhetőket ítéletekkel súlytották. Ezzel megteremtettek négy tragikus csendőr sorscsoportot: a hadifoglyokét, a külhonba kényszerítettekét, az itthon igazolt néhány és az itthon nem igazolt vád alá helyezett és elmarasztalt csendőrök csoportját.

Én a külföldre kényszerített csendőrök sorsáról adok beszámolót, mert ennek a csoportnak akkor lettem tagja, amikor édesapám, dr. Kiss Dezső volt zalaegerszegi törvényszéki elnök, ma is őrzött drága kezeirását kézhez kaptam: "Édes fiam még akkor se gyere, ha kezem írását olvasod egy hazahívó levelelmen. Édesapád."

Édesapáink sajnos már nem hívhatnak haza, a legszomorúbb azonban az, hogy Édes Hazánk se hívott bennünket soha ide, vissza, Haza!

A rideg statisztika számokban beszél. 1944-ben 22 ezer csendőr szolgált a közbiztonságot. Több mint fele elesett a csatatereken, 5 ezer hadifogságba, büntetőtáborokba jutott, 4 ezer hivatásától megfosztottan snylódott itthon, a maradék kb. 2 ezer nem térhetett vissza hazájába.

Ezekről kívánok ma beszámolni.

Jól tudom, hogy sorsunk képét az itthon maradt csendőrök és az irányított általános közvélemény másképp látja mint mi, mégis remélem, hogy a létező előítéletek ellenére a tisztábban látást fogom szolgálni.

Előítéletekről beszélve, remélem Ti is mosolyogni fogtok azon a kis történeten, ami velem az amerikai Ludovika - itt West Point-nak hívják - látogatásakor történt. Minden látogató kap egy kísértőt, vezetőt az akadémia hallgatói közül. Az én vezetőm egy déli államból származott akadémikus volt. Azt tudnunk kell, hogy még ma is orrolnak a déli és az északi amerikaiak egymásra. Mikor a polgárháború hősi szobraihoz értünk, vezetőm a déli hadsereg tábornokai szobránál keményen tisztelgett és jelentette: "Ezek voltak a dicsőséges confederációs, déli, hős tábornokok. Kisvártatva az északi hadsereg tábornokainak szobrához értünk, megint keményen tisztelgett és jelentette: "Ezek a szobrok a déli hadsereg mesterlövészeinek dicsőségét hirdetik".

Az előítéletekről csak ennyit kívántam mondani.

Kisérleljük megérteni, mit jelentett 1945 késő tavaszán ráébredni a szörnyű valóságra: hűség és becsület szolgálatunkra hazánk nem tart többé igényt, s népünk nem akar többé kakastollas járort látni! Ezt hirdették az újságok.

Nem kérdem, Ti mit csináltatok volna helyünkben, mert tudom, hogy Ti is élni és remélni akartatok volna.

Élni, bízva Istenben és akkori fiatalságunk erejében és remélni, hogy a békeszerződések értelmében felszabadul az ország a megszállóktól, s visszatérhetünk. Nem így lett. Ahogy a remények haloványodtak, élniakarásunk erősödött. Tudom hallottátok azt a méltázó mondást, hogy "jobb otthon a fekete kenyér, mint máshol a fehér", de gondoltatok-e arra, hogy milyen keserű lehet máshol a fekete kenyér, meg a vele járó feketelevés?! Félelem nélkül élni? - hamar lett belőle: élelem nélkül félni!

Számos előljárónk, példaképeink, jövőtlen reménytelenségük tudatában önmaguk vetettek véget életüknek. Pfarrkirchenben, Ausztriában Pinczés Zoltán vezérőrnagy úr temetésén búcsúlevelét zokogva hallgattuk: "A törökök 150 éve alatt nem lettünk mohamedánok, mert Istenfélők maradtunk. A szovjetnek nem kell 150 év, mert a kommunizmus pár évtized alatt el fogja pusztítani a keresztény és nemzeti hitet". Gondolkozzunk!

Az Ausztriában és Németországban maradt csendőrök 1947 nyaráig nagyrésztben egységeikben és kötelékeikben maradtak, s mint őrségi és rendészeti szolgálattevők az Egyesült Államok, az angol és a francia megszálló erők alkalmazásában állottak. Számos okmány bizonyítja, hogy a csendőrség feszes erényeit a nagyhatalmak is bámulattal ismerték el és jutalmazták. A németországi polgári rend lassú visszaállítása véget vetett a csendőr egységek szolgálati szükségességének, és újból felmerült a nagy kérdés, hová sodorja a végzet a hazájukba visszavágyó csendőröket? Mintegy nyolcszázán hittek Rákosi, Farkas, Gerő, Vas és Révai ügynökeinek, de itthon közbiztonság helyett még önbiztonságukat sem tudták megmenteni vagy megvédeni.

Ez időben Ausztriában több bajtársunk egy kőművesse átképzett csendőr köré csoportosult és Jegenyés Pál csendőr főtörzsőrmester megfonta azt a láthatatlan köteléket, amely mindmáig is a Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösséget összetartja. 1947-ben már körlevelekkel kerestük egymást és egy évre rá már rozoga írógép és indigós másolású Bajtársi Levél kötötte össze a volt testület elérhető tagjait. A Bajtársi Levél, a külföldi csendőrök értesítője azóta is megszakítás nélkül tájékoztat. Ez az év a 48. évfolyam, s az eredeti alapítók kívánsága, hogy addig ne szűnjön meg, míg két csendőr él!

Egy körlevelemben nemrég megkérdeztem, hogy vajon miért kell két csendőr a Bajtársi Levél fennmaradásához? Egy választ kaptam csak, azt is egy próbacsendőrtől, aki 70 éves lévén talán a legfiatalabb csendőrtőjás: "Hát nem tudja a főhadnagy úr, hogy egy kell, hogy írja, egy meg, hogy olvassa".

A Bajtársi Levél komoly rendvédelem-történeti, történelmi érték. A Közösség tagjainak szíve van elrejtve benne, s a csendőrsors minden változásának hűség, okmányerejű bizonyítéka. Ezt az alkalmat kívánom felhasználni, hogy bejelentsem elhatározásunkat, hogy a hazától távolzakadt csendőr Bajtársi Közösség összes Bajtársi Levelét, 48 teljes évfolyamot, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaságnak adományozzuk adatbázisában történő tárolásra és kiértékelésre.

Tisztelettel felkérem dr. Óry Károly urat, hogy lépjen elő.

A három évfolyam anyagi tartalma csak kezdet, hogy a külföldön élő csendőrök életét megismerjük és megértsük. Már kértem dr. Parádi József elnök urat, hogy az érdeklődésnek megfelelően gondoskodjon az anyag hozzájutási lehetőségeihez, s mikor az általunk ígért további 45 évfolyam is megérkezik, világos lesz mikor, mit és miért tettünk.

1947-től az ötvenes évek elejéig alkalmi és majdnem mindenkor lealacsonyító bémunkák jutottak, míg az önfenntartás ösztönének parancsára a kivándorlások gondolata megfordult fejünkben. A francia idegenlégió, az ausztráliai és kanadai hatóságok voltak az elsők, melyek mezőgazdasági és gyári munkalehetőséget kínáltak, de aki az Egyesült Államokhoz fordult bevándorlási kérvényével, évekig várhatott, mert idézem: "az Egyesült Államok azokat a magyar szélsőséges elemeket, akik az Egyesült Államok nagy szövetségese, a dicső Szovjet Unió ellen fogtak fegyvert, nem kívánja befogadni letelepülésre". Én magam az elsők között, hat éves várakozás után, 1953 őszén kaptam meg a bevándorlási engedélyt.

A négy égtáj felé szétszórta csendőrök nyelvi és szakmabeli hiányosságok miatt megint a legegyszerűbb bémunkákkal kezdték, de valami titokzatos kötelék, amiről ma már bátran mondhatjuk, hogy bajtársi együttérzés, nem hagyta, hogy elengedjük egymás megtalált kezét. Az összekötő kapocs megint a Bajtársi Levél volt.

Múltak az évek, s ki-ki tehetsége, rátermettsége vagy összeköttetése alapján 35, 40, 45 évesen új életet kezdett. A gyári munkásoktól az egyetemi tanárokig minden állami és magán foglalkozási ágra jutott a csendőrökből és két erényt megtartottunk jelszavunkból, a hűséget önmagunkhoz, bajtársainkhoz és Szülőhazánkhoz, és a becsületet a választott új hivatásainkban. Országunk is büszke lehet a külföldi csendőrök teljesítményeire és törvényiszteelő fegyelmére, mert büszkén jelenthetem, hogy 51 év alatt csendőr ellen hatósági vagy bírósági elmarasztalás nem született.

Közösségünk bajtársi létszáma rohamosan fogy. Nyilvántartásunkban a külföldi hivatásos csendőrök száma 223-ra fogyott. Új-Zéland, Ausztrália, Argentína, Brazília, Venezuela, Mexikó, Egyesült Államok, Kanada, Anglia, Németország, Franciaország, Svájc, Svédország, Ausztria, Szlovákia, Erdély-Románia, ahol még csendőrök élnek távol hazájuktól.

51 év azoknak, akik meggyőződéssel hiszik és vallják, hogy méltánytalan és igazságtalan elbánásban részesültek, keserű, sőt elkeserítő volt. Mégis, nincs tagja Bajtársi Közösségünknek, aki elégtételt vagy jóvátételt keresne.

De kérjük, várjuk és reméljük a kijáró igazságtételt.

Számos csendőr, aki rehabilitációért folyamodott, ezt a választ kapta: "A csendőrség történelmi szerepének bemutatása, a valós történelmi értékeit megalkotása történetírói feladat. Az erkölcsi jóvátétel túl a jog lehetőségein - a nemzeti közemlékezet adóssága".

A volt csendőrség igaz történelmi kiértékelése fekete betűkkel fehér papíron már olvasható - erről a nemes és tárgyilagos magyarországi kutatók, történészek gondoskodtak - de a nemzeti közemlékezet adósságának lerovása még késik. Nekünk, akik még élünk, veletek - akikre az adósság letörlesztése marad - együtt kell dolgoznunk. Mi szívünk utolsó dobbanásáig büszkék leszünk hivatásos szolgálati múltunkra és akarjuk, hogy Ti is büszkék legyetek emlékünkre.

A csendőrök sors-történetének utolsó lapjához értünk. Számos erényünk mellett meg kell valljuk, hogy mi, külföldre szakadtak, megszegtuk a Szózat parancsát: "A nagyvilágon e kívül nincsen számodra hely, áldjon vagy verjen sors keze, itt élned és halnod kell". Sajnos élni nem tudtunk és halni nem fogunk itt.

De ha már nem élhattünk itt, legalább ne szenvedjünk totális halált. Valami kell, hogy maradjon utánunk. Hűség, becsület, vitézség, tudom a Ti hármassal jelszavaitok is, így rajtatok múlik, hogy egy valóság-hű történelem emlékeztethessen a "Kakastollásokra", akik ezt a három szót nemcsak mondták, de élték is.

Köszönöm figyelmeteket.